

4
 sinnule ja rahho Jummalast meie Isast ja
 Isandast Jesusest Kristusest. — Oppi siin,
 se Isanda armastaja hana äres, maailma
 kaduwa asjade tühjust saggawaste tundma,
 ja seinnatse ello kuusatusete ja willestuste sees
 hoia omma hinge kindla kannatusse läbbi.
 Woitte head usso woitlemist otsani ja lasse
 igga mapeälles ello pölvies Isanda Kannast
 ja Temma Waimust ennast juhhatada. Siis
 wõttab sind Isand ommal aial siit woitle-
 misse ja walmistamise ilmast peästa ja sind
 omma ärrawallitsetud laste iggawesse rahho-
 õnnistusse ja au-riki tõsta. Amen.

Bibliotheca
 universitatis
 Dorpatensis

RA-60

No 314. III.

usklikko Elisabetti ello.

Keikile innimestele,
 isäcarranis noorte rahwale usso kinnita-
 misseks ja ello õppetusse tähheks.

Joannesse Ewangel. 11, 25. 26.

Jesús ütles: „Minna olen illestouminne ja ello,
 kes Minno siise ussub, se peab ellama, ehk temma küt
 sureb. Ja iggaks, kes ellab ja ussub Minno siise,
 se ei-pea mitte iggaweste ärasurema.“

RA60.

Sedda ramatur on wäljaannud

Kristijan Fridrik Santer.

50

Bibliotheca
 universitatis
 Dorpatensis

Tallinnas,
 trükkitud Lindworsi kirjadega.

[1838].

Von dem Ehrländischen Evangelisch: Lutherischen
Provincial: Consistorio wird hierdurch attestirt, daß
in vorliegender Schrift nichts gegen die heilige
Schrift und gegen die Grundsätze der Augsburgerischen
Confession enthalten ist.

Reval, Dom, den 26. Junius 1838.

Im Namen des Ehrländischen Evangelisch:
Lutherischen Provincial: Consistorii

Theodor Friedrich Glanström,
geistlicher Assessor des Ehrländischen Provincial: Consistorii.

(L. S.)

Chr. Heinr. Hörschelmann,
Consist. Secr.

Der Druck ist gestattet.

Dorpat, den 9. August 1838.

(L. S.)

M. v. Engelhardt,
Censor.

2/26309

Esimestenne jäggo.

Nisti: usso õppetajatele teeb se räkimatta suurt rõõmu, kui innimesi leiavad, kelle süddant Pühha Waim armoõppetuse läbbi aega möda ikka ennam ennesele elloasfemeks ja templitis walmistab, ja kelle meelt ja waimo ta ikka ennam süddamelikko armastusfega Summala meie Dnisteggia wasto täidab ja Lemma nõo järrele uendab. Se jummalik arm ja se rõõm sellepärast on ni suur, et nemmad sedda ei mitte üksipäinis omma ennese süddame sees ei jowa kanda, waid peawad sedda ka ärratamisfeks ja usso kinnitamisfeks teiste innimesetele fulutama ja trüffi läbbi teada andma.

Minna tahhan teile nüüd ühhest tüdrukust räkida, kelle kallal Pühha Waim Jesuse Ewangeliummi läbbi omma armo tõõd on ilmutanud.

Esitaks ollen ma teile siin sedda ramatut sannast sannasse üllespannus, mis se tüdruk minnile läkkitas, ja mis läbbi minna temmaga tuttawaks sain.

Minno armas õppetaja!

Minna wõttan ennesele julgust teile ühhe ramato kirjutada ja pallun teid, et teie sedda mitte ei wõttaks pahhaks panna. Minna ei olle ei ial weel fanud teiega räkida, agga ma ollen teid

(1*)

kuulnud ühhes kirrikus jutlust piddawad. Minna ussun, et teie üks usklik ja wagga õppetaja olete, kes on kutsutud pattused (Ewangeliummi kulumisese läbbi) ülesärratama, et nemmad tulles wihha sest saaksid pöggeneda, mis nende keikide peäle peab ilmutud sama, kes julgeste patto sees ellawad ja wimaks pattust pöörmatte surrewad. Minna pallun teid, et teie mitte mahha ei jätta armo õppetust Jēfanda wāes kulutamast. Temma õnnistago teid ja andko teie armsa sowimise ja sanna tōle siggidust, et mitto hingte teie jutluse läbbi iggawest õnnistust kätte saaksid! Sedda lodan ma ka kindlaste, sest Jēfand on tootanud nende jures mailma offani olla, kedda Temma on ärrawallitsenud ja läkkitanud Omma Sanna kulutama, sest Temmata ei woi meie ühtegi tehha.

Minna rōmustasin üpris wägga, kui ma teada sain, mis suurt armastust teie ühhe soldati wasto olete ülesnäitnud. Tōest, Kristuse armastus on teid se wāese inimese jure juhhatanud. Dh et sesamma armastus ilka teie sisse jääks ja usso läbbi paljo wilja kannaks! Dh et Jēfand teile armo annaks, neid efsinud pattusid ülesotsida! Dh! et pühha Waim teid omma walgušega ja wāega täidaks, ja teie sanna ja jutluse läbbi diget Summala tundmist teie kuuljatte süddamette sisse sadaks. Dh et dige paljo hinged teie õppetamise, maenitsemise ja juhhatamise läbbi saaksid pattust pöörduw ja Kristuse nāo järrele uendud.

Urge jätke mitte mahha, armas õppetaja, süddamelikko palwettega Summala pole hüüdamast, et Temma armust pattusid tōe tundmise ja iggawesese õnnistuse tee peäle wōttaks juhhatada ja

neid pattust pöörda. Kes woiw Temma wasto seista? (Rom. 9, 19.) Temma on tootanud usso palwet kuulda, mis meie Temma Poia nimel pallume. Sest temma ütleb: Kui teie minno sisse jāte, ja Minno Sannad teie sisse jāwad, siis pallute teie, mis teie ial tahhate, ja se peab teile sündima. (Joan. 14, 13. p. 15, 7.) Dh kui wāggewaste finnitab se meie usso, kui Temma Sanna ja Waim meid õppetawad, kuida meie peame palwet teggema.

Dh kui magguš on se lotus, mis meid täidab! Dh mis jahutamist, rōmo ja õnnistust tundwad meie rōhhtud süddamed, kui meie keik need kallid Summala tootused tähhele panneme! Dh sedda läpmatta armo, et meie Kristust woime tunda ja temma ülestoumise wägge! Uskus Jēfusse Kristuse sisse rōmustame se lotuse pärrast, et se aeg on liggi joudnud, mil keik Jēfandat peawad tundma ja tedda kartma. (Jer. 31, 34.) Dh sedda õnnelikt aega, kui Kristuse riik saab tulnud! Siis sünnib Temma tahtminne kui taewos nenda ka Ma peäl. — Inimessed peawad siis iggapārw Temma armastuse mannaga sōdetud sama ja löpmatta Jēfanda sees rōmustama. Siis peawad nemmad jo siin Ma peäl, ofsego paradisis ellama. Dh! minno hing on õnsa rōmo ja ue wāega täidetud, et ka mind on armust wāärt arwatud, Summalale ja Dallelle ommas nõdruses au ja kitust andma.

Armas õppetaja! Minna hakkasin sedda ramatut minnepal pühhapāwal kirjatama, sest ma ei woinud siis mitte kirriko miāna. Minno armas, ainus õdde, kes ühhe praua jures tenis, sai nenda

haigeks, et minna seia piddin tullemä, temma ašsemele, temma tödd toimetama ja ka tedda ennašt aitma ja pöetama. Agga nüüd ep olle tedda mitte ennam siin ilmaš, muido ollešsin ma teid pallunud, et teie sešinnatše minno ramato peäle temmale olleššite wastušt teinud; sešt süggawaste ommad pattud tundes ja kibbedaste kahhetšedes, et temma Jummalä teđe peäl ei olnud káinud, egga Temma melepärrališšeks sada noudnud, sowiš temma keigest süddamešt omma meelšt ja ello pärrandada. Sepärrašt woin ma röömšaste ja kindlaste lota, et temma iggawesse au siše on láinud, ja et ta nüüd keige inglide wáe hulgaga Jesuše lunnastarwad armastuše inmeteuđ wóttab üllendada ja Temmale kituše laulo laulda. Šah, ma usšun, et ma táanna woin kirjotada need šannad: „Onšad on need šurnud, kes Šššandáš šurrewad.“ (Šlm. 14, 13.)

Temma rákiš, et temmal iggatšeminne olli Pühha Šhto-Šömaaega Kristuše árratenimišše, kánnatamišše- ja šurma málleštusšeks wóttá. Minna šelletášin temmale šedda árra, ni heaste kui moišššin, miš se táhhándab (ja kui wágga šuur ašši se on) Kristušt omma süddameše wasto wóttma. Agga et ta nöđruš páwast páwá ilka šuremášk láks, šiis ei šaand ta ennam mitte sešt iggatšemiššest rákida. Enne šurma olli temmašt náhha, et ta ennašt hopenš Jummalä tahtmišše kátte olli árraannud. Minnul on se kindel lotuš, et ta úhte mailma táiš patto ja šurma mahhajáttes iggaweste Jummalä jure on láinud.

Minna lodan, armas oppetaja, et teie mitte ei wóttá pahhášk panna, et minna waene, oppimatta

loom ollen julgušt wótnud teie šedda ramatud kirjotada. Agga sešt, et teie ollete kutsutud patušed oppetama ja neid Šummälä teđe peäle juhhatama, šiis lodan, et teie minnule šedda andekš annate ja minnule šelle ramato peäle, miš minna, ehš kál waest wiši ollen kirjotanud, wastušt wóttáššite tehha ja mulle mönningad oppetuššed anda. Mul ep olle šiin ennam šuremat iggatšemišt, kui „et šesammasüggune meel minno sešš ollešš, miš Kristuše Jesuše sešš ka olli,“ „et kui ma úškford šurmašt úllešáarkan, minna šiis Temma náušt táit rómo ja rahho tunda šaakššin.“ (Wil. 2, 5. Šaul. 17, 15.) Minno ódde sowiš ka teitešt maetud šada, sešt meie omma kóggoduše oppetajal ei olle woimalik še šord tulla. Šeišipáwá hommiškul on temma šurnud, ning ređe ehš laupáwal, párrašt lounat, šowime šedda matta. Šehke mulle šiis šedda head, ja andke mulle še ramatošandja lábbi wastušt, kaš teie minno palwet woite táita.

Teie kólwato úmmardaja

Elisabeth W....

Še ramat teggi minnule šuurt rómo, sešt et nišüggušid uššlíkkuid ja jummalakartlíkkuid hingeišid neie liggidel piššut on leida. Šedda ennam ma náhha ja teđa šáin, et Elisabet úhhe maddala süggú innimešše, se on: úhhe tallopoia túttar olli, šedda ennam rómuštášin ma šellepärrašt, et nišüggune maddal šeišuš nišüggušše šure ja kóрге jummalakartuššega woib úhheš olla. Šešüggušed kókkójuhtumiššed ja kókkóšamiššed töššiste Šummälä armatašattega, waese ja maddala süggú rahwa sešt, on ka šaggeđaste minno šüddant árr-

ratanub ja mind uskus ja omma õppetamisfe ammeti truukses kinnitanud.

Pärast sedda, kui ma se ramato sain lugenud, küsisin ma, kes sedda on tonud? siis ööldi minnule: Se ramatotoja seisab wärrawa ees. Ma läksin wälja temmaga räkima ja nägin ühhe auustamisfe wäart wanna mehhe, kelle pikkad, hõbbeda karwa hallid juuksed ja süggawa kortfoga näggo mind allandusse ja auustamisfega täitsid. Omma käewarre ja Pead olli temma aia peäle toetanud, ja silmapisjarad jooksid temma palge möda mahha. Kui minna temma liggi astusin, kumardas temma süggawaste ja ütles: „Minno armas õppetaja! minna ollen teile ühhe ramato minno tütrest tonud, agga minna kardan, et teie meid wägga julgeks peate, et meie omma palwetega teile ni paljo waewa teme.“

„Ei milgi kombel“, wastasin minna, „sest se teeb minnule tõssist rõmo, et ma teile sedda me-lehead woin tehha, kui ma agga sedda kindlaste teada saan, et se teie kirriko õppetaja mele wasto ei olle.“

„Armas õppetaja! — wastas temma — meie kirriko õppetaja ütles minnule eile, et se temma melest wägga armas olleks, kui ma teist kirriko-õppetajat woiksin leida, kes temma asemel minno lapsse matta tahhaks, sepärast, et ta kahheksa wersta meie jurest ellab, ja et temmal nende päwade sees wägga paljo tallitamisfi ja toimetamisfi on. Pärast sedda, kui ma omma tütrele sest teadust andsin, sowis temma, et ma sedda kirja teie kätte wiiksin, mis teile sedda asja selgeks teeb.

Minna kutsusin tedda omma tuppja ja küsisin temmalt: mis asja- ehk ammetiga ta omma pead toidab.

Armas õppetaja! — wastas temma, — surema osja omma ello päiwi ollen minna ühhe perre Kohha renti peäl pidanud, seal jures on mul üks tüe maad ja monningad lehmad, ja sest toidan ma ennast ja omma naese ja lapsed.

Minna. Paljo neid on?

Temma. 1) Minno wanna abikasa, kes agga waewalt isseennast woib aidata, 2) üks poeg ja 3) üks tüttar; sest minno teine tüttar on nüüd sedda mailma täis patto mahha jätnud.

Minna. Ja on nüüd wistist ühhe parrema ilma sisse läinud?

Temma. Sedda ma lodan. — Oh se waene laps ei õppinud kül mitte ni hea te peäl käima, kui ta ödde: agga mul on se lotus, et need kallid maenitsemisfed, mis temma omma surma wodi peäl omma õe suust kulis, temmale ni suurt kasso on saatnud, et ta weel omma hinge peästmist leidnud.

Oh kui suur õn on se, üht nisuggust last ennesele sada, kui minno tüttar on! Ei ial wõtnud ma enne omma hinge pärast tõssist murret kanda, ennego sesamma minno tüttar mind nomis ja süddamelikkõ armastusfega mind manitses tulleva wiikka eest pöggeneda.

Minna. Kui wannad on teie lapsed?

Minno poeg on 35, minno wannem tüttar Elisabet 30, ja minno teine tüttar, mis nüüd hil-jalt surri, olli 27 aastat wanna.

Minna. Kui wanna siis teie isse ollete?

Temma. Minna ollen 70 aastat wanna, ja mo naene on weel wannem. Meie kül suurt ei suda nõdrusse parrast ennast tööd tehha; agga meie tüttar Elisabet on armastusse parrast meie wasto ennast ühhe hea tenistusse kohvast lahti wõtnud, et ta meie maia tööd woiks toimetada. Temma on üks wagga, hea, sanakulelik ja armas laps.

Minna. Ons temma ifka nisuggune olnud?

Temma. Ei mitte, armas õppetaja! waid omma essimesse nore põlwe sees armastas ta mailma rõmo, riette uhkust ja tühja mailma sõbrust. Tõest, meie keik ollime wägga rummalad; meie mõtlesime, kui meie kellegi wasto mitte illekohhut ei te ning kui ausal kombel ennast toidame, küllab meie siis wist taewa õnnistust kätte same. Minno türed ollid mollemad kergemeelisid, ja nenda kui meiegi Jummalaga Sanna ja Jummalaga armastusse polest tundmatta ja ei teadnud ühtegi Temma tedest egga Temma tahtmisest. Agga se wannem tüttar Elisabet läks tenistusse ja kulis seäl monninga aasta eest kirikus ühhe õpetaja jutlust, ja sest aias, kui ta sedda sai kuulnud, hakkas ta keigest süddamest Isanda pole hoidma ja omma meelt ja ello parrandama. Temma lugges nüüd ta sagedaste Piibli-Ramatut ja läks wägga mõistlikuks ja tõemeeliseks. Kui temma essimest korda, parrast omma meleparrandamist meid käis watamas, tõi ta meile ka monne rubla rahha, mis ta ommaist palgast olli korjand ja ütles:

Sepärrast, et meile ommas wannadusess abbi tarwis on, ei tahtnud ta mitte sedda hoitud rahha omma endise wiisi järrel uhke riettega ärraraiskada, mis muud ei kaswata, kui süddame kõrkust ja tühja kaduwa asjade himmo, waid enne tahtis ta sega omma tännolikko meelt omma armsa wannematte wasto üllesnäidata, selleparrast et Kristus ni paljo hallastust temma wasto on üllesnäitnud. Meie pannime sedda immeks, kui meie nisuggusid sanno temma suust saine kuulda, ja temma seltsis olles tundsimine suurt rõmo; sest et temmast iggapiddi olli üks maddal, helde ja armolik meel nähha. Temma iggatses hinge ja ihho polest meile paljo head tehha ja olli, omma endise ello wasto armada, nüüd hopis teiseks inimesseks lainud, nenda et meiegi hakkasime uskma, et risti-ust üks Jummalaga tödde ja Jummalaga wäggi on, sest kuidas olleks temma se läbbi nisugguse lühikesse aja sees, süddame ja ello kombe polest, hopis teiseks woinud minna.

Temma norem õdde, se waene loom, pilkas tedda ja ütles: Temma uus te on temma Pead seggaseks teinud.

Ei mitte, armas õdde, ütles Elisabet, minno uus te ei olle mitte minno Pead seggaseks teinud, waid se on minno süddant patto armastussest Jummalaga armastusse pole pöörnud; minna sowin, et sinna nenda kui minnagi, omma hinge hädda tunda saaksid.

Teine õdde wastas se peäle: Ep olle mul ühtegi tarwis sinno jutlust kuulda, egga

ei olle minna ka sandim kui teised inimessesed; sest saab mulle kül.

Hea kül armas õdde, ütles Elisabet, kui sa ka minno jutlust ei tahha kuulda, süiski ei woi sa mind mitte keelda palwed teggemast sinno eest; ja sedda tahhan ma süddamest sinno eest tehha.

Ta nüüd, armas õppetaja, ussun minna, et need palwed on kuulnud. Kui ta haigeks jäi, läks temma õdde Elisabet temma proua jure temma tööd toimetama ja ka tedda enmast põetama ja aitma. Elisabet räkis nüüd paljo omma dega temma hinge luggu parrast, ja se waene haige olli omma endise pattuse ello parrast wägga kurb ja wägga tännolik keige se armastusse eest, mis Elisabet temma wasto üllesnäitis, nenda et Elisabet omma haige de hinge luggu parrast rõõmsa lotusfega sai täidetud.

Kui minna omma abbikasaga sedda haiget watamas käisin, siis ütles ta meie wasto, et temma omma endifest ellust kül paljo kurbdust ja häbbi saab tunda; agga ütles ka: Minna lodan Jummalä armo läbbi, et minno armsa de Elisabeti Onnisteggia ka tahhab minno Onnisteggia olla; sest ma tunnen kül, mis suur süallune minna ollen (ja et iggawest nuhtlust ollen teninud). — Ma tunnen ka, et isfeennast ei joua aidata, ja et mul muud nou ei olle, kui Jeesuse Kristusse jure kippuda ja Temmast üksnes abbi ja lunnastamist omma hingele otsida.

Ming nüüd, armas õppetaja, on ta jo siit ilmast lahkunud, agga ma lodan ja ussun, et

need palwed on kuulnud, mis temma de süddamest, temma meleparrandamisese parrast, Jeesanda pole tousid, ja et Jeesand meile, kes meie temma wannemad olleme, ka seddasam ma armo wõttab anda."

Sefinnane jut teggi mulle paljo rõmo, ja ma tootasin nüüd selle ausa wanna isfale, rede nimmetud tunnil tulla temma tüttart matma. Minna räkisin peäle sedda weel temmaga, temma ellojärje parrast, monningad sannad, ja siis läks temma ärra.

Rede seätud tunnil olin ma kirrikus; parrast Jummalä tenistust läksin ma selle wanna isfaga ja temma suggulaste- ja sõbradega kirriko aeda sedda furnut matma.

Ka üks jummalakartmatta ja wallato mees olli kirrikusse tulnud. Sesamma ei tulnud ühhegi mu nou parrast süina, kui ainouksi selleparrast, et tahtis sedda wäljaspidist matmisese wisi nähha sada. Parrast kirriko Jummalä tenistust läks temma ka teise mattuse rahwaga ühhes haua jure; agga kui need matmisese palwed loeti, leikafid monningad palwe-sannad ni wäggewaste temma süddamesse, et ta omma suurt patto hädda hakkas kibbedaste tundma ja sest aiast Jeesanda armo läbbi pääw päwalt ifka ennam omma meelt ja ello parrandama. Sest asja tunnistaja ollen minna isse kaua aega olnud.

Kui Jummalä tenistus kirriko aia peäl sai lõp- nud, räkisin ma weel monningad sannad selle wanna isfaga, temma naese- ja tütreaga. Minna tootasin ka neile, monne päwa parrast, neid nende maiasese tulla watama. Sest aiast sadik sain ma nendega wägga tuttawaks.

Sepärrast andkem kites Summalale au! tõstkem
Temma nimme sureks ja ärge jätke mitte mahha
pakkid tehes, et temma waesid rikkaks teeks
uskus ja rikkaid waimus waesiks. —

Bibliotheca
universitatis
Dorpatensis

Teine jäggo.

Kui meie neid sõbro ennese mele tulletame, kes
Jõsandas ellasid ja surrid, ja kes nüüd Temma
iggawesse au sees on; oh siis saab meie südda
ühhe armsa halledussega täidetud, ja meie waim
iggatses wägga selle päwa järrele, mil Jõsand
omma au wõttab ilmutada ja ommad ärrawallit-
setud lapsed keikist paikust ennese jure kookokoggu-
da, kust ükski neid ennam ei sa lahjutada. Kas
nemmad siin mailmas rikkad, ehk waesed ollid, ei
sest polle luggu! Nende au on se: et nemmad
kuningad ja preestrid on Summala tenistusse sees.

Üks neist tõsisist usklikkudest, kedda jo surm
minnuft on lahutanud, ja kellega minna enne-
muiste mittokord rõmoga Summala armo- ja au-
rigist räkisin, on ka se tüdruk Elisabet. Minna
tahhan nüüd temma ellust laiemalt räkida ja lo-
dan, et neile, kes sedda sawad luggeda ehk kuulda,
sest kasso saab tullemä.

Kahheksa päwa pärrast temma norma de mat-
tust, sõitsin ma se armsa wanna mehhe jure, tedda
ja temma ommaksed, temma maias katsma. Kui
ma senna liggi jõudsin, näggin ma tedda monned
lehmad wälja peält oue ja lauta aiawad; ma as-
tusin temma liggi, agga temma ei näinud mind
weel mitte, sest temma silmad ollid tüntsiks läinud.

Agga kui ma tedda sain terretanud, põris ta üm-
ber, wõttis minno terretamist wägga rõõmsa näo-
ga wasto ja ütles: Summal õnnistago teid, ar-
mas õppetaja! Ma rõmustan wägga, et teie ollete
tulnud. Meie olleme igga päaw teid ootnud.
Nüüd tullid ka tüttar omma ellatand emmaga
mo jure. Rõõmsa näoga ja armastusse silma-pis-
farettega sain minna nendest terretud ja wastowoe-
tud. Nemmad saatsid mind nüüd ühhest weikes-
sest, wägga illust aiaft läbbi omma maiasse.
Siin maias leidsin ma keik riistad puhtad ja
korra pärrast seatud ollewad. Sepärrast ei
pea waesed ennast mitte omma waesussega
wabbandama, kui nende maiariistad mitte
puhtad ja korra pärrast seatud ei olle.

Siin maias näggin minna ka ühhe nurga-
laua peäl kaks Piiblit ja mitto muud Jum-
mala Sanna õppetusse Ramatud. Sedda
tähhele pannes, ütlesin ma iseennefes: siin
on waggadusse ja rahho elloasse! —

Nüüd hakkas se tüttar Elisabet räkima ja
ütles: „Ep olle meie kognoni sedda wäärt, armas
õppetaja, et teie meie maiasse ollete tulnud —
wõtke se eest meie süddamelikko tänno wasto, et
teie ni kaugelt ollete meie jure tulnud.“

Minna wastasin selle peäle: Meie Õnnisteggia
tulli weel paljo kaugemalt meid waesid pattusid
katsma. Sest Temma tulli Jõsa süllest, Temma
jättis Jõsa au mahha, wõttis fullase näggo enne-
sele, ja tulli seinnatse alwa Ma peäle mahha, et
Ta meile omma hallastust ja armastust woiks
ilmutada: eks siis meie ei peaks õppima ja noud-
ma Temma järrel käia, omma liggimeste nõdrust

hea melega kanda ja keikis paikus ja allati heab tehha, nenda kui Temma meile tähte on jätnud.

Peäle sedda tulli ka se armas wanna isja tuppja ja ühhendas ennast omma abikasa- ja tütrege mind öiete süddamest wasto wotta. Meie hakkasime nüüd ka sest surrust tütrest räkima, ja ma rõmüstas in selle tütre Elisabeti pärast; sest et temma sannadest ja elokombedest olli nähha, et öige usk Jeesuse sisse, ja tõsine Jummalala armastus temma süddames olli wallitsemas. Ehk ta kül tõ ja kombede polest üks moistlik laps olli, siiski olli temma usk tedda ka allandlikuks teinud. Ma sain wiimaks ka teada, et temma sure hõlega õppetanud omma pattust pöörmatta wannemid Jummalala Sanna tõt tundma ja selle järrele omma ello aiama. Ehk temma wannemad temma õppetusest kül lõpmatta kasso omma hingete said tunda, ja temmast suurt luggu pidasid, siiski näitis ta omma wannematte wasto iggapiddi lapselikko maddalust, süddamelikko armastust ja sannakõlelikko meelt ülles. Temma olli üks wägga wagga laps, ja temmal olli üks kaunis selge armoõppetuse tundmine. — Temma räkis paljo sest rõmüst ja kurbdussest, mis temma omma pattust pöörmisse ja omma öige usko põlwe sees olli tunda sanud. Et temma kindlaste Jeesanda armo peäle lotis ja truiste Jummalala Sanna järrele ommad mõtted, himmud ja elokombed püdis aiada, sepärast sai temma ka ommas süddames Jummalala Rahho tunda, mis üllem on kui keik moistus. (Wil. 4, 7.)

Ueg läks mul se armsa rahwa jures wägga rutto möda. Pärast sõmaeega räkisin minna weel nendega tük aega, ja siis walmistasin jälle koio pole minnema. Kui ma neid Jummalaga jätsin, ütles se armas wanna emma mo wasto: Jummal saatko teid terwisega koddoo, ja õnnistud olgo se pääw, millal teie meid waesid wannoo innimesi, meie waewalisse põlwe sees, ollete tulnud katsuma. Oh tulge ikka jälle, ni pea kui woimalik, meid waatma. Minna ollen kül rummal, egga olle õppind nisugguse herraga räkima kui teie ollete, agga kül mo tüttar wõttab minno eest räkida. Se laps on mulle wägga sureks rõmuks antud ja ma lodan, et se armas Jummal tedda mulle weel ni kauaks minno wannadusse ja nõdrusse toeks jättab, kuni ma omma teiste armsa lastega jälle ühte saan. Minna wastasin selle peäle: Pange omma lotust Jeesanda peäle ja tulletage temma armolisse tootusse Sanna omma mele: „Kunni teie wannaks sate, ollen Ma sesamma, ja kuni teie halliks lähhate, tahhan ma teid kanda.“ (Jes. 46, 4.)

Peäle sedda ütles nende tüttar Elisabet: Ma tännan teid, armas õppetaja, se sure armastusse eest, mis teie minno armsa wannematte ja minno wasto ollete üllesnäitnud. Tõest, Jeesand on teie tullemist meie jure õnnistanud, sest minnagi tunnen, et ma sest ollen kasso sanud, ma ussun ka, et mo armsad wannemad sedda õnne ja rõmo kül mitte ärra ei unnusta, et nisuggune au wäärt Ewangeliummi õppetaja neid on katmas kånud nende maias, — sedda õnne ep olle neile kül mitte enne juhtunud. Minno õnnisteggia on mulle wägga paljo armo näitnud, et Temma mind

Kui üht tulli tullest on wäljakisnuud ja minnule ello ja rahho teed näitnud. Ja nüüd iggatseb mo südda kangeste Issanda auuks ellada, agga iggawaks lähhab mulle sedda aega odates, millal ka minno kallid wannemad jummalakartusse wägge diete tunda sawad.

Minna wastasin: Ma lodan, et Jummalaga tootused ka teie wannemate kallal peawad töeks minnema.

Ta ütles: Sedda ussun minna nüüd, ja ma kidan Jummalat se õnnelikko lotusse pärrast, mis Temma mulle teie läbbi on annud.

Ma kostisin: Kas teie Jummalat ka se eest tännate, et Temma teie läbbi teie wannemad tõe tundmissese wõttab juhhatada?

Elisabet wastas: Sedda teen ma kü, armas õppetaja, agga kui ma mõtlen, et ma ni nõdder ja kõlwato ollen, siis rõmustan sest aina wärristades."

Nüüd hakkas se armas wanna isä räkima ja ütles: Minna lodan kindlaste, et õnnisteggia teile wõttab tasfuda keik teie armastusse ülesnäitmist ja heateggemist minno wasto: Tehke ka palwed meie eest; sest meie olleme raskestes patto teinud, et Issand omma suurt armo ja hallastust meie wasto wõttaks ülesnäidata, kui keik ö aeg kätte jouab. (Matt. 25, 6.) Meie armas tüttar Elisabet kannatab paljo meie pärrast, ni hästi ihho kui waimo polest. Temma teeb keik pääw offa tödd, meie waewa wähhendades, ja ma kardan wägga, et temma rammo ja joud ei anna se raske tö wasto seista, mis ta meie eest teeb. Ta rägib meiega saggedaste ja

aiab jutto aiades meie aega ärra, loeb meie ette, teeb palwed meie eest, et meie tullewast wiuhast saatsime ärrapeästetud. Jah, töest ta on meie melest üks wägga kallis laps.

Wimaks ütlesin minna nende wasto: rahho olgo teiega — ja keikidega, kes teie ommad on!

Amen, armas õppetaja, ütles se wanna isä, wõtte weel üks kord meist süddamelikko tänno wasto!

Sel wiisil jätsin ma neid se korra Jummalaga ja lahkusin neist rõmoga. Ka pärrast sedda käisim ma neid weel monni kord watamas, ja iggaford õnnistas Jummal minno käimist, et ma Sedda se eest woisin tännado.

Elisabeti terwis hakkas nüüd pääw päwalt ifka waesemaks minnema, agga temma Jummalaga tundminne ja Jummalaga armastus olli pääw päwalt kaswamas. Ühhe aasta pärrast läkkitas temma minnule ühhe ramato; selle ramato sannad käiwad seddawisi:

Armas õppetaja!

Teie helde lubbaandmissese järrel ollen ma ennesele julgust wõtnud, teile weel ühhe alwaste firjotud ramatukesse läkkitada. Minna lodan kindlaste, et teie ni helde ja lahke ollete ja sedda mitte pahhaks ei panne, et nisuggune waene ja õppimatta loom, kui minna ollen, sedda julgust ennesele on wõtnud. Minnul on üks puhhas ja kohtlane nou. Ma ollen kü üks nõdder asti, agga ma himmustan Issanda nimme auuks ellada, Temma sure heldusse pärrast. Armas Issand wõtko mind seks omma targa nouu möda juhhatada ja mind omma liggi-

ollemisega kaitsta, et minna Temma armastusse warjo al woiksin hingada ja temma Pühha Waimo rõmustamissi tunda sada. Kui ma omma nõdrust ja kõlwatumat ollemist tunnen ja sedda, et Jummal keik ja keikide sees on, siis ollen ma walmis Temma jure kippuma ja Temma wasto üttema: Issand tulle sinna mulle abbiks, õppetä sinna mind! Olle minno Prohwet, minno Illem preester ja mo Kunningas! Sinno Armo Waim jubhatago mind ja ilmutago minnule sinno armastusse fallajaid asjo. Oh mis kallist õnne woime tunda, kui meie Jummalaga ennast ühendasime! Oh mis õnnistust woime meie omma armastusse Jummalast sada! Temma on se suur Jehowa! Oh kui suur on Temma nimmi! Need inglid kummardawad Tedda, andwad Temmale au ja teniwad Tedda allandusse, ja armastusse. Serawid katwad lõpmatta omma pallet kui nad temmale kitusse laulo laulwad.

Ni kõlwato kui ma ollen, siiski ollen ma sedda tunda sanud, et sedda ennam ma Jummalaga surust ja armo tähhele pannen ja süddamesse wõttan, sedda ennam on allandus ja armastus minno süddames tousmas Jummalaga wasto. Agga ma pean weel iggapäiw üttema: Issand, kui pilsut armastan ma sind! Oh kui pilsut ollen ma allanduses sinno sarnane! Agga segi pärrast sowin ja nouan ma sind ifka ennam armastada ja truimaste tenida. Minna ollen ka sedda tähhele pannud, et awwalikko Jummalaga tenistusse jures, Jummal keige ennamiste minno süddant üllesärre-

tab, mind uskus ja armastuses finnitab ja mind keige suremat pattust iggawesse õnnistusse lotussega täidab.

Kui ma Temma armo ja heldust tunda saan, siis sowin minna küs süddamest Temma teed kindlamaste käära kui enne ja Temmale nenda au anda kui mo kõhhus on. Wäljaspidise waewa ja kurbdusse sees pallun minna Jummalat, et Temma mind õppetaks omma ainust Poega Jesust Kristust tundma ja Temma illestõusmisse wägge. Olleks iggal aial nisuggune luggu minno süddamega, küllab ma siis ka iggal aial rõmoga ennast Temma armolisse tahtmisse ja jubhatamisse alla heidaksin, üteldes: „Issanda tahtminne on täieste hea, Temma se keige targem, se pohjato tarkusse Waim, ei woi ei ial effida.“ Agga et ma weel ni pattune ja usso polest ni nõdder ollen, sepärrast kautan minna weel sagedaste nisuggust Jummalaga armastusse tundmist ärra ommast süddamest. Ja kui nisuggune kahjolik luggu minno süddamega on, siis langen minna, omma patto häddast mahharõhhtud süddamega, nuttes Jummalagette mahha, ja teen palwet.

Sagedaste mõtlen minna: oh kui suur olleks se õn, kui Temma armastus ni wäggeste minno süddames wallitseks, et ma süddamelikko rõmoga Temma Sanna ja tahtmist puaksin täita ja wihhastellemist, süddame fallaja uhkust ja isseennese armastust ärrafallada. Agga se on Jummalaga armo tõ ja woib ükspäinis siis sündida, kui meie õnnis-

teggia kallu werre sees (usfo läbbi) pattude andeksandmist olleme leidnud. Oh et meie Temma käest armo ja wägge saakfime! — Minno usk on sagedaste wägga nõdder.

Ma mõtlen kül tihti se peäle, mis Jõsand ütleb: Et kes ussub, se peab õnsaks sama. Keik woib sündida sellele, kes ussub. (Mark. 16, 16. p. 9, 23.) Oh, et meie uskus Temmaga woikfime omma aega wita, kui omma keige armsama sõbraga.

Oh helde on Jummal meie waeste wasto, ja siiski nurriseme ja kaebame ni sagedaste. Temma woiks kül meie wasto võlda: Mis pean Ma weel ennam teggema, kui Minna jo ollen teinud? Ehk Millal ollen Minna omma tootust iäitmata jätnud? Millal ollen Ma mahhajatnud tullist armastamist sanna-kuulmata ja põraste laste wasto üllesnäitmast?

Oh armas õppetaja! minna pallun Õnisteggiat, et minna Sedda mitte ennam nenda ei kurwastaks, kui minna sedda tännini ollen teinud. Palluge ka teie minno eest.

Oh et ma, ni kaua kui minna weel siin Ma peäl ellan, omma risti woiksin kanda ja selle kaitsmisse al wahwaste woitelda, „kes on risti kannatanud rõmo eest, mis temmale olli seätud, ja ei pannud sedda häbbi miikski, ja on istnud Jummalaga aujärje parramal pool.“ (Ebr. 12, 2.)

Ma tännan teid, armas õppetaja, et teie minnule ollete lubba annud teile kirjutada. Minna tunnen et mo terwis nüüd pääw päwalt ifka en-

nam närtsib, sedda ennam leian ma omma nõdrusse ja waewa sees jahhutamist, kui minna ühhe kirja läbbi teile ommad süddame mõtled ehk igatsemist woin teada anda. Minna ussun kül, et ka teie monda waewa ja koorma peate kandma; agga Jummalaga õnnistamisse läbbi tulleb se wiimaks keik kasuks.

Mo wannemad on weel nenda terwed kui enne, ja se teeb mulle rõmo, et nemmad Jeesusse Kristusse tuudmisse ja armastusse sees kaswawad ja kosowad. Nende pärrast üksnes sowiksin minna weel ellada.

Ueg on wägga iggaweks läinud, sest päwast kui wiimaks meid käisite watamas. Et meie ni waene rahwas olleme, siis on mul kül häbbi teid palludes, et teie meid meie weikesse maiasse tullesite katäma. Agga kui teil mitte woimalik ei olle tulla, siis olleks se meil wägga armas, kui teie meile ühhe piisokesse kirja wõttaksite läkitada.

Minna pallun Jummalat, et Temma teid omma wäega finnitaks.

Ärge pange pahhaks, et ma ni julge ollen olnud teile nisuggust kirja läkitada. Minno wannemad terretawad teid allandusse- ja tanno tundmissega, ja ma ollen Kristusse sees teie allandlik

immardaja Elisabet W.

Kolmas jäggo.

Sige uskikude ello tähhelepaneminne moib meile usfo kinnitamisfeks tulla ning wägga armas ja kallis on ka se ümberkäimine nisugguste tõsfiste uskikudega. Jubba siin ilmas tunneb meie südda suurt rõmo nende sõbrusfest ja ümberkäimisfest; agga sedda ei olle ühtegi arvata se rõmo ja õnnistusfe wasto, mis meie üksford taewas same tunda, kus meie lõpmatta omma armastusse Jummalat Temma Poia sees pallest pallekse peame nähha sama, (kes on selle näggematta! Jummalat ühhesuggune kuiu ja Temma au paistus, Kol. 1, 15. Ebr. 1, 3.) ja kuhho meid saab korristud nende inglide arwamatta arwo ja se taewa sõa wäe hulga jure, kes Ta aujärje ümber seiswad.

Pärast sedda sain minna se Tüdruko Elisabeti käest jälle ühhe weikesse kirja; selle sannad käiwad nenda:

Se teeks minnule kül wägga suurt rõmo, kui teie ammeti tallitamisfed teile aega annafid üht waest, kõlwatumat pattust tulla katsma. Mo wiinne tund on jubba liggi; agga ma lodan kindlaste, et Kristus mo waese hinge peäle wõttab hallastada. Teie sannad ja õppetused on mulle saggedaste sureks kasuks olnud, ja ma iggatsen neid nüüd weel enam kuulda, kui enne.

Minno wannemad läkitawad teile paljo terwist. Minna ollen teie allandlik ja kõlwato ümmardaja

Elisabet.

Selsammal päwal, pärast lounat sõitsin minna Elisabeti katsma. Kui ma Elisabeti wanna isä maia ette jõudsin, siis teggi temma abikasa minnule ukse lahti. Silmapisfarad jooksid möda temma pallet, ta wangutas pead ja ei woinud süddame raskusse pärast ei sannagi räkida. Minna hakkasin temma käest kinni ja ütlesin ta wasto: Armas sõbroke, keik on hea, mis Jummalat tarkus ja Temma hallastus teeb.

Temma wastas mulle: Oh minno kallis Elisabet, minno armas tüttar on nüüd wägga raskeste haige! Kuida minnoga luggu jääb, kui ta sureb? Enne sedda mõtlefin minna ikka, et ma enne tedda pididin haudas hingama, agga nüüd on teine luggu käes.

Minna ütlesin ta wasto: Nüüd arwab Jeesand sedda kasuks ollwad, et Temma teie last, enne teie surma, omma aumaiasse wõttab. Eks se ei olle üks suur hallastusse töö?

Temma ütles: „Oh, mo armas õppetaja, minna ollen wägga wanna ja nõdber, ja temma on minnule üks wägga armas laps ja on mulle keppiks ja toeks mo wannadusfes! Oh, ma waene wanna innimenne!“ —

Kui ma liggemale astusin, siis nägin ma Elisabeti, nurkas tulle äres, ühhe laia toli sarnatse istme sees külleti padjade peäl ollwad.

Nõdm ja rahho paistis ta pallest, kui temma need sannad mulle ütles: Teie ollete suurt armastust minno wasto üllesnäitnud, et teie ni pea minno pakwet möda, mind ollete tulnud katsma. Teie leiate mind ikka enam närtswad, ja ei ollegi mul enam pitkalt siin

jämist. Agga „kui mo lihha ärvalöppeb ja mo südda ka, siis olled sa Jummal! mo süddame kalso ja mo ossa iggawest!“ (Paul 73, 26.)

Minna ütlesin: Ma ussun, et sa Jummal liggiollemist rohkeste saad tunda, ja et sinna kindlaste omma lotust Temma peäle woid panna, kes tännini sinnoga on olnud ja sind mahhajätmatta on kaitšnud, ja kes sind ka omma iggawesse õnnistusse riki wõttab aidata. —

Elisabet ütles: Jah, ma ussun sedda kül, armas Öppetaja!

Minna. Misfuggune luggu olli sinnoga enne so pattust pöörmist?

Elisabet. Armas öppetaja! Minna olin siis üks uhke ja kergemeeline tüdruk, ma piddasin illufaist riettest suurt luggu; ma armastasin maailma, ja sedda, mis maailmas on; ma olin jummalakartmatta sakste jures tenistusses, ja ep olnud mul sedda õnne mitte nisugguste leiwawannematte jures ellada, kes teniatte hinge õnnistusse pärrast olleksid murret kannud. Minna käisin ka kül pühapäwal ükskord kirikus, agga ei mitte palwetegemisse egga Jummal Sanna kuulmisse pärrast, waid et teisi tahtsin nähha sada ja ennast neile näidata. Minna arwasin ennast täieste wagga ja kölbawa ollerwad õnsaks sama. Ma põlgasin jummalakartilikkuid innimesi ja pilkasin neid. Oh ma ellasin siis kül sure pimmedusse sees ja ei tunnud fuggugi õnnistusse teed; ma ei teinud ei ial mitte palwet Jesanda pole, egga tunnud ka mitte omma hirmust süddame ärwarikmist ja hädda. Minna sowisin, et teised mind piddid kiitma ja heaks teniaks piddama ja olin suvelinne se peäle, et mind

monnikord kideiti. Et mind piddi heaks kideutama sellepärrast piddasin ma kül wäljaspidisse ello poolest ausad wiisid, agga ma ei tunnud ei Jummalat egga Kristust, egga kannud ka mitte omma hinge õnnistusse pärrast murret; ja kui mo hinge luggu surres nisuggune olleks olnud, siis olleks kül õigussega pörge piin minno ossa olnud.

Minna. Dns paljo sedda aega seft, et sinna sedda jutlust kuulsid, mis läbbi Jummal sinno meelt on parrandanud?

Elisabet. Sedda tulleb nüüd liggi wiis aastat.

Minna. Kuidas se siis tuli?

Elisabet. Minna sain kuulda, et üks woõras kiriko öppetaja siin meie kirikus piddi jutlust teggema. Mi mitto keelsid mind sesamma öppetaja jutlust kuulmast ja ütlesid, et temma omma woõra õppetusega kül minno Pead seggaseks teeb. Agga, et ma ka uhhe woõra öppetaja jutlust tahtsin kuulda sada ja omma ue kuega ennast kiriko rahwale tahtsin näidata, siis pallusin ma omma praua käest lubba kiriko minna. Döeste ei midagi muud ei alanud mind kiriko, kui tühhi himmo udist kuulda ja nähha, ja uhkus.

Kui ma kiriko olin tulnud, watafin minna essite ümberringi, kas teised ka minno uhked rided piddid näggema, ja ma ei pannud essite mitte Jummal tenistust tähhele. Minnul ollid paljo uhkemad rided selgas, kui ühhel tenial tüdrukul sünnib kanda, ja mo riettest olli selgeste kül tunda, misfuggune willets luggu mo süddamega olli.

Kui öppetaja raästoli peäle olli tulnud, siis lugges temma Apostli Pauluse epistlist, Kolosusse

rahvale kirjotud, need sannad ette: „Ehhitage ennast kui Jummalal ärrawallitsetud, pühhad ja armastud, süddamelikko hallastusfega, heldusfega, allandusfega, tasandusfega, pitkamelega.“ (Kol. 3, 12.)

Need Apostli sannad hakkas temma laiemalt ärrafelletama ja õppetas, „misfuggune wahhe ihho ehtede ja hinge ehtede wahhel on.“

Kui õppetaja jubba monningad sannad fai õppetanud, hakkasin minna häbbi tundma omma riette uhkuse pärrast; agga kui temma õnnistusfegariettest selletas, misga iggawiks ristiiinnimenne peab ehhitud ollema, siis sain ma selgeste omma hinge allastust tundma. Minna leidisin ennast ilma ollewad ni hästi allandusfest kui ka iggawhheft teifest waimolikko ehest, kellest Apostel Paulus omma epistli sees õppetab. Kui minna omma illusa koe peäle watafin, siis tundsin ma suurt häbbi omma uhkuse pärrast. Kui õppetaja peäle watafin, siis näitis temma minnule üks sannume toja taewast ollewad, kes minno silmad piddi lahti teggema (Jummala Sanna ja Temma Waimo abbiga.) Kui omma süddame sisse watafin, siis nägin sedda täis patto ollewad.

Eh õppetaja sannad mind kül pannid wärrisema, siiski himmustasin ma neid weel ikka ennamm kuulda.

Õppetaja selletas ka weel: „Kuuda Jummal surest armust pattusid wõttab õnsaks tehha.“

Minna tundsin ennast omma endise ellowisi pärrast, sure süalluse ollewad, kui temma Kristusfest minnule hakkas jutlustama. —

Kui temma Kristusfe tasandusfest ja allandusfest räkis, siis tundsin ma ennast uhke ja ni mitme tähja kadduwa asja himmoga, täidetud ollewad. Kui temma ütles Sedda keige üllema tarkusefe ollewad, siis hakkasin omma suurt rummalust tundma. Kui Kristusfe õigusfest räkis, siis hakkasin tundma, mis suur süallune ja nuhtlusefe wäärt minna olin. Kui ta meile kinnitas, et Kristus meile on tehtud pühhitsemisfeks, siis sain ma tunda, mis rojane, ärrarikkutud ja pattune ma olin. Kui kuulutas Kristusfe meie Lunnastaja ollewad, siis panning tähhele, et minna patto orri ja sadana wang olin. Wimakse lõppetab ta omma jutlust se maenitsemisfega ja palwega, et meie pattused wõttaksime tullera wihha eest põggeda, ihho riette illo armastust ärrafalgada, Kristusfe järrel kãia ja allandusfega ennast ehhitada.

Sest aiaf sadik mõtlesin minna saggedaste omma hinge õnnistusfe peäle ja se hädda peäle, mis siis tulleb, kui ma pattust ei põrakse. Minna andsin Jummalale süddamelikko tänno, et sedda jutlust sain kuulda ehk mõ süddamega kül weel wägga seggane luggu olli.

Müüd hakkasin omma uut ello teed Jummalal Sanna luggemisfega, järrelemõlemisfega ja palweteggemisfega kãima, ja õppisin siis tundma, mis suurt pärrandust minna pärris patto läbbi ollen ärrakautanud, ja mis suur Jummalal hallastus on, et Temma Kristusfe ärratenimisfega läbbi üht ni süallust loma tolmust üleswõttab ja omma iggawesse õnnistusfe ja auu ossalisfeks teeb.

Oh, mis armast Lunnastajat minna ollen leidnud! Temma teeb ennem minnule head, kui ma jouan palluda ja moista. Temma täiussest leian minna keik, mis üks waene hing tarwitab; Temma armo sülles leian minna warjopaika, kui pat mind kiusab ja piab eksitada, ja Temma Sanna annab wägge kaksipiddi mõtlemiste ja uskmatte mele wasto.

Minna. Kas sa siis ka uskusid, et Jummal sind meleparrandamisest pole wõttis juhhatada selgest armust, ja ei mitte sellepärast, et sa sedda omma endiste heateggudega ollesid ärrateninud?

Elisabet. Oh minno armas õppetaja! Enne selle õppetaja jutlusse kuulmist ollid mo teud wägga kurjad ja lihhalikud, ja patto armastus olli mo norest põlwest sadik mo süddames wallitsemas. Minna ei olle omma endiste teggudega küll muud ärrateninud, muud kui nuhtlust, sest minna ollen üks patto läbbi ärrarikkutud ja holeta hing olnud, kes Jummalale kasko ja Temma armoõppetust on põlganud; jah! minna sain siis seddamaid ka tunda, et minna mitte teist wisti omma hingele ei woi lunnastamist odata, kui üksnes se läbbi, et Jummal minno peäle hallastab ja mulle selgest armust minno pattud andeks annab, ja et keige se eest Temmale üksipäinis tulleb au ja kitust anda.

Minna. Mis sinna siis mailmast ja temma himmudest arwasid?

Elisabet. Mailm omma himmoga olli minno melest siis üks kadunud asi, ja ma

arwasin, et mailma pattused himmud mo hinge ärrarikkwad, sellepärast wõtsin minna se kindla nou: patto himmud ärrasalgada ja neist lahkuda.

Minna hakkasin ka sagedaste Jssanda pole palwet teggema ja sain ümberkäies Jummalaga sagedaste wägga õnnist rõmo tunda. Sagedaste õhtasin ma omma pattude pärrast, ja et monnikord usso polest nõdder ollin, siis sain ka wahhel kowwaste patto wasto woitelda; agga se, kes mind iggawesse armastussega armastanud ja heldussega tombanud, on mind aitnud ja rahho tee peäle saatnud ja mind õppetanud, et ma Temmata ühtegi ei woi tehha, agga Temma läbbi ma keik ärrendaksin. (Jer. 31, 3. Joan. 15, 5. Wil. 4, 13.)

Minna. Kas sinna ka jummalakartmatta innimestest mondasuggust omma jummalakartlikko ello pärrast said kannatada?

Elisabet. Jah, armas õppetaja, iggal päwal. Monningad irwitasiid mind, teised laimasiid ja teotasiid mind: minno waenlased põlgasiid mind, ja mo sõbrad naersiid mind. Mind sõimati ebbaukslikuks, liigusklikuks, fallalikuks, kawwalaks, eksijaks ja ni mitme teiste sõimo nimmedega piüdsid jummalakartmatta innimesed mind teotada. Agga minna arwasin sedda risti ja häbbinaero ennesele auuks tullewad; ma andsin omma teotajatele ja wõlglastele andeks, teggin palwed nende eest ja tulletasin ennese mele, et ka minna lihhikesse aia eest nendasammoti teiste wasto

olleksin woinud eksiida. Ka tuli se mo mele, et Kristus nisuggust watoräkimist pattusist ennese wasto on kannatanud, ja et sullane ep olle surem kui temma isfand, siis rõmustastin ma nisuggust kannatamist kandes, mis ka pis fut Temma kannatamiste sarnane olli.

Minna. Kas sinna siis ka suurt armas, tust omma suggulaste wasto tundsid?

Elisabet. Jah, armas õppetaja. Ma mõtlesin sagedaste nende peäle. Lõpmatta teggin ma palwet nende eest, ja mo süddames olli suur iggatfeminne neile head tehha. Issearranis tundis mo südda suurt murret mo armsa wannematte pärrast; sest et nemmad jubba wägga wannaks ollid lainud, ja et nende tundminne risti usfo polest weel wägga waene olli.

Jah, ütles emma nuttes, meie usfo tundminne olli kül wägga waene ja kassin; pattusid ja willetsad ollime meie, kui meie armas Elisabet, se kallis laps, meid Isfanda Kristusse Jesusse jure hakkas juhhatama.

Se wanna isfa olli ka sedda jutto nattoke aega ufse tagga kuulnud, ja temma astus nüüd omma kahhe ping õmbrega tupp ja ütles: Summal õnnistago Elisabeti ja hallastago temma peäle, sest se on tõeste tõssi, temma on ühhe heatenistusse kohha sellepärrast mahhajätanud, et temma meie jure woiks tulla ja meile hinge ja ihho polest head tehha ja meid aidata. Eks temma näo polest olle wägga ärralõppend, armas õppetaja? Ma ussun, et tedda mitte kauaks meie jure ei jäeta.

„Sätta sedda Isfanda hokeks,“ ütles Elisabet. „Keik meie ellopäwad on Temma käes, ja se on meile sureks õnneks. Ma himmustan siit lahkuda, ja sinna armas isfa, kas sinnul ka on himmo siit ühhes minnoga lahkuda ja Kristusse jure miina, kes mind teile on annud?“

Temma isfa wastas nuttes: Küesti minno käest enneminne midagi muud.

„Ma tean kül,“ ütles Elisabet, „et sa minnule õnnelikko põlwe sowid.“ „Jah, jah tõest,“ ütles isfa. „Se armas õnnisteggia tehko sinno ja meiega, nenda kui se Temma mele pärrast on.“

Peäle sedda küsifin minna Elisabeti käest ja ütlesin: mis sulle julgust ja rõmustamist annab surma tunnil?

Elisabet wastas: Kui ma Kristusse peäle watan, siis tulles julgus ja rõõm mo süddamesse. Kui minna Temma innimesseksamisse peäle mõtlen, siis teeb se minnule kergeks sedda waewa, mis mo ihho saab tunda. Ma mõtlen selle peäle, kuida Tedda kiusati ja ussun, et Temma mind woib aidata, kui mind kiusatakse. Ma mõtlen Temma risti peäle, ja ma õppin sest ka omma risti kandma. Kui minna mõtlen Temma surma peäle, siis himmustan ma pattule furnud olla, et pat enam ei saaks minno ülle wallitseda. Kui minna Temma üllestousmisse peäle mõtlen, siis on mul ka lotust sest õssa sada, sest ma tunnen et mo iggatfemisid taewalikko asjade peäle käiwad. Kui ma se peäle mõtlen, et Temma Isfa parremal käel on ja minno eest kostab, oh siis täidab se mo süddant keige õnsama rahhoga!

Et mo pehsta suurt hallastust ja armo mo wasto üllesnäitnud, sest iggatseb mo südda Sedda tenida, Temmale ennast ärraanda ommaks, ja selle põlwe sees, kuhho mind Jesand on seadnud, sedda tehha, mis mo kohhus on. Küil ennast kui tuhhat ford olleks mo joud mind mahhajätanud, kui Temma mind mitte ei olleks aitanud ja kinnitanud. Minna tunnen, et minna Temmata ei woi ühtegi tehha. Temma, Temma on keif ja keifide sees.

Sedda ennast minna omma melehaigust Temma ette mahhapannen, sedda ennast saan ma Temma käest wägge, Temma käsko piddada. Oh et minna woiksin Temma armo läbbi wiimse silmapilkuni ennast Temma kätte uskuda! Minna ei karda surma, sest ma ussun, et Temma on surma käest woimust ärrawõtnud; ja oh, mis suur õnnistus on seal taewas! Ütlege armas õppetaja, kas se ei olle tõssi? Minna ussun, et minna mitte ei eksi, sest minna pannen omma lotust Jesusse Kristusse täiusse peäle — omma ennese süddant ma ei ussu mitte, sest se on kawwal ja on mind jubba saggedaste petnud.

Agga kui ma Kristusse jure kippun, siis rõmustab Temma mind omma Ganna ja tootustega ja annab mulle sedda kinnitust, et Ta woib ja tahhab mind õnsaks tehha. Minna ollen Temma käes, ja seinna sisse tahhan minna jada. Minna ussun, et Temma mind ei ial mahha ei jätta, waid et Temma sedda head tööd, mis Temma minno sees on alganud, ka lõppetab. (Wil. 1, 6.) Temma on mind armastanud ja isseennast minno eest annud; ja Temma ei kahhetse mitte omma armoandi egga kutsmist. (Tit. 2, 14. Rom.

11, 29.) Gesinnatse lotusse sees ellan minna, ja selle lotusse sees sowin minna ka surra.

Kui Elisabet need sannad sai räkinnud, watafin minna ennese ümberringi ja ütlesin ennese sees: tõest siin ei olle muud kui Jummalata kodda, jah siin on taewa wärraw! (1 Mos. 28, 17.) Minna räkisin temmaga weel monningad armastusse sannad, teggin ka üht lühikest palwet Jesanda pole, ja siis jätfin ma tedda Jummalaga.

Neljas jäggo.

Sest aiast sadik kui minna többist Elisabeti wimast forda käisin watamas, ei arwanud ma mitte muud, kui et temma ellopawad kül piddid lõpma. Roggeinatta tõi üks wagga Soldat minnule ühhe kirja ja ütles: Armas õppetaja! minna tullen Elisabeti wannematte nimmel teid palluma, et teie Elisabeti tullekste watama, sest surma tund jouab temmale pea, wägga pea kätte.

Minna ütlesin temma wasto: kas teie siis jo kaua aega Elisabeti tunnete. Temma wastas: Subba tulles sedda üks ku aega arwata. Minna käin wägga hea melega haigid watamas; ja et üks jummalakartilik innimenne minnule temmast räkis, siis läksin ma ka temma jure, ja minna tännan Jummalat, et ma temmaga ollen tuttawaaks sanud, sest temma armsad sannad ja usfo tunnistused on minnule kasuks olnud.

Minna ütlesin temma wasto: Ma rõmustan sest, et teie minnule üks armas felttimees ollete;

ning, ehk meil kül iggauhhel isefuggufed mundred ja rided selgas on, süiski arwan minna, et meie mollemat üht waimolikko üllemat tenime. Minna tahhan ühes teiega minna.

Minno hobbone olli pea se tekäimise tarwis walmistud. Minno selfimees käis minno kõrwas ja teggi mulle paljo rõmo omma armsa waimolikko kõnnettega. Ka andis temma head tunnistust Elisabeti jummalakartusfest.

Meie käisime nüüd kitsaid põllo teesid möda, ülle mäggede ja orgude, pea ühhel pool, pea teisil pool jögge, mis tassast wiisi meist möda jooksis. Armast jutto aiades, näitis se pik te meile kül diete lühhikenne ollewad. Wimaks joudsime Elisabeti wanna isä maia juve. Siin olli esite keik wait meie ümber. Surma, iggawesse ello ja iggawesse õnnistusse mõtted täitsid minno süddant.

Soldat siddus minno hobbuse kattusse warjo alla kinni. Meie läksime tuppä, ja kui ma wanna isä sain terretanud ja haige Elisabeti wodi kõrwa toli peäle mahhaistnud, wöttis minno selfimees, se soldat, pühha Piibli Kamato wälja ja andis sedda minno kätte.

Keik Elisabeti suggulasfed ollid kurwad, monningad neist nutfid, ei ükski neist ei rätinud sannagi.

Nüüd teggin minna omma su lahti ja luggesin 1 Korrintuuse ramatust, 15. peatükist ja 55 — 57 salmist need sannad ette. „Surm, kus on sinno astel? pörgohaud, kus on sinno woimus? Agga surma astel on pat, ja patto wäggi on käst. Agga tänno Jummalale, kes meile woimust annab meie Isända Jesusse Kristusse läbbi.“

Kui minna need sannad sain luggenud, teggi Elisabet ommad filmad lahti ja ütles: „Woimus! woimus meie Isända Jesusse Kristusse läbbi! Selle järrele läksid temma filmad jälle kinni, ilma et temma nende peäle watas, kes temma ümber seifid.

„Tänno Jummalale se usfo woimusse eest!“ hüüdsin minna.

Soldat kinnitas sedda ja ütles: „Amen!“

Wanna isä tõstis ommad filmad taewa pole ja näitis sega, et ka temma südda nende sannade peäle „Amen“ ütles, ehk kül temma su seäl jures wait olli.

Elisabet hakkas nüüd ifka ennam surmaga woitlema ja ifka raskemaste hinge tombama. Minna ütlesin temma wasto: Armas Elisabet, kas sinna nüüd ka tunned, et Isänd sind aitab ja sind kinnitab?

Temma wastas: Minno Isänd ja Jummal on minno wasto hea ja helde.

Minna ütlesin: Kas Temma tootused nüüd sinno melest on kallid?

Elisabet: Temma tootused on Jesusse Kristusse sees Jah ning Amen.

Minna. Kas sinna nüüd ka kannatab rasket waewa?

Elisabet. Sedda waewa, mis minna nüüd kannatan, on ni piisut, et ma selle peäle ei mõtlegi.

Minna. Oh kui hea ja helde on Isänd!

Elisabet. Ming kui wáhha ollen minna sedda wáárt.

Minna. Sinna saad Sedda náhha, nenda kui Temma on. (1 Joan. 3, 2.)

Elisabet. Minna mõtlen, ma lodan, Minna ussun sedda.

Selle järrele jäi Elisabet nattoke maggama.

Minna watafin temma emma peäle ja ütlesin ta wasto: Dh kui suur on selle õn, kelle tüttar nenda taewa wasto on walmistud surma tunnil, kui teie tüttar Elisabet on.

Elisabeti emma wastas minnule: Jah! oh kui suur arm ja õn olleks se, kui nisugguse tütre wanna emma nenda kui minna ollen, pea temma järrele taewa woiks tulla.

Dh, armas õppetaja, lahkuminne temmast teeb meile kül suurt waewa!

Minna ütlesin: Ma lodan, et teie Jummal armo läbbi pea seal jälle peate ühte sama, kus ükski teid enam ei ial ei sa lahjutada: ja se aeg tulleb kül pea teile kätte!

„Armas õppetaja,“ ütles wanna isä, „se mõtte jahhutab ka mind; ja Jeesanda heldus teeb, et ma nüüd kannatlikkum ollen kui enne.“ —

Unnest üllesärkades, hüdäs nüüd temma tüttar Elisabet: Minno isä! minno emma! Jeesand on hea minno wasto, loofke Temma peäle, kiitke Sedda iggaweste!! —

Sa minno wasto ütles temma nõdra healega: Armas õppetaja, minna tännan teid teige hea eest, mis teie minnule ollete teinud. —

Minna pallun teid weel ähhe armastusse tö pärrast. Teie ollete minno õdde matnud, kas teie minnule ka sedda head tahhate tehha ja mindki matta?

Minna wastafin: Keit peab sinno sowimisse järrel sündima, kui Jummal tahhab.

Elisabet. Minna tännan teid armas õppetaja, minna tännan teid. Ja weel üks palwe on mul: Kui minna enam siin mailmas ei olle, siis tulle-tage ka minno armsad wannemad ennese mele. Nennmad on kül jo wannad, agga mul on se lo-tus, et õige usf nende süddamette sees jubba on hakkanud tousma. Minno palwe on kuulnud. Minna pallun, tulge minno wannemid watama (ja kinnitage neid Jummal Sannaga.) Paljo ei joua ma enam mitte räkida, agga nende eest tahhan ma weel räkida. Armas õppetaja, ärge unnustage neid mitte. Kui Elisabeti wannemad need sannad omma tütre suust said kuulnud, nutsid nennmad kibbedaste.

Wimaks ütlesin minna Elisabeti wasto: Kas sul ei olle kiusatust ja kaksipiddised mõtted omma hinge õnnistusse pärrast?

Elisabet. Ei üht ainust kaksipiddist mõttet egga kiusatust ei tunne ma mitte ennese süddames ollewad. Jeesand käib wägga sure armastussega minnoga ümber ja annab mulle omma rahho!

Minna. Mis sinna siis sest pimmedast surma orrust arwad, sest et sa nüüd seält pead läbbi käima?

Elisabet. Se surma org ei olle mitte pimme.

Minna. Kuida nenda?

Elisabet. Minno Issand on seal sees mo jures, ja Temma on minno walguš ja mo õnnistus.

Minna. Kas sinna ka sedda kardad, et sa weel monda waewa pead kannatama?

Elisabet. Issand käib wägga tasfaste minnoga ümber, minna woin kindlaste Temma peäle lota.

Pärast sedda kisti monnel kohhal temma soned kofko. Kui se järwle jäi, räkis temma koggetes weel need sannad:

Issand käib wägga tasfaste minnoga ümber. Issand minna ollen sinno pärralt.... Peästa mind jummalik Jeesus, kallis Õnnisteggia.... Temma wervi teeb meid puhtaks keigest pattust.... Kes woiw meid lahjutada Kristusse armastusfest.... Temma niinmi on immelik, (Jes. 9, 5.) Täanno Jummalale.... Temma annab meile woiwust.... Minna ollen peäs-tetud.... Oh armo, oh hallastust, oh immet.... Issand wõtta minno waimo wasto. Minno armas õppetaja! süddamest armastud wannemad! minno sõbrad! ma jättan teid nüüd mahha ja lahkun teist, agga keit on hea, jah wägga hea! —

Pärast sedda tulli nago nõrgastus temma peäle. Meie langesime põlwette peäle mahha ja teggime palwet. Issand olli meie seas ja õnnistas meid.

Mi kaua kui minna tuppä jäin, ei ärkanud Elisabet ennam mitte ülles, ei räkinnud ka ennam mitte üht fanna, mis õlleš woinud moista.

Pärast temma wiimise sannade räkimist jäin ma weel liggemest üks tund aega tuppä; siis and-

sin ma temmale weel wimist korda kät ja ütlesin: „Kristus on üllestousminne ja ello!“ Temma hakkas ka tasfaste mo käest kinni, agga ei sanud ennam mitte omma silmi lahti tehha, egga ennam mitte susannaga wastust anda.

Pärast sedda tombas ta weel hinge liggi kümme tundi, ja siis lahkus temma siit ilmaš ja läks koio omma Issanda jure, kes jo siin ilmaš ni tasfaste ja armsaste temmaga olli ümberkäänud.

Jä Jummalaga, ütlesin ma ennese süddames, ja Jummalaga, armas Elisabet, iggawesse päwa hommikuni, kus meie jällegi teine teist peame näggema. Sinna said kui üks tuk tullest wälja kistud, et sa kui üks hülgaw täht Issanda aurigi lautusšes woid paista. Minna ollen sinno walguš ja sinno head teud näinud, ja ma tahhan se eest meie Issa auustada, kes taewas on. Minna ollen sinno ello sees, otsekui ühhe ellawa peggli sees näinud, et Jeesus se on, kes sedda usfo ja armastusse tööd innimesse süddames algab, eddasi sadab ja lõppetab. Jeesus on keit ja keikide sees. Sedda peab lõpmatta auustadama. Temma teeb õnsaks, jah Temma üksipäinis teeb õnsaks. Temmale üksipäinis olgo au ja kitus iggaweste!

Jummalaga armas õdde Issanda sees. Eht so ihho kül ärwalõppeb ja mullaks saab, siiski on Jummal so süddame kalso ja so õssa iggawest. (Paul. 73, 26.)

Wies jäggo.

Kes woib sedda õnne ja au ärraarwata, mis üks tõsine usklik hing siis tunda saab, kui temma omma kaduwa ihho nullast honet mahhapanneb ja äkkiste omma Summala ette astub? Kui Summala teud, kui Temma armo ja armastusse ilmutamisõed usklikkudele jo siin ni sured, ni täis õnnistust ja au näitwad ollewad, oh kui suur ja aulinne on siis se, kui Summalat ennast pallest pallesse saab nähha. Kui pühhade õsfasaminne jo siin Ma peäl üks ni kallis ja õnnis sõbrus on; oh kui suurt õnne ja rõmo same siis tunda, kui meie pärrast surma täieste Sioni mäe jure same tulnud ja ellawa Summala liina, taewase Jerusalemma jure ja mitme tuhhande ingli jure, nende eesite sündinud kofkotullemisse ja koggodusse jure, mis taewas on üllestkirjutud ja Summala jure, kes keikide kohtomoistja on ja nende õigede waimude jure, kes täieste pühhaks sanud ja ue seäduuse wahhemehhe Jesusse jure! (Ebr. 12, 22—24.)

Kui siin surelikko ihho sees Pühha Waim inimesse süddamele ni õnsaksteggewat rahho ja hingamist tunda annab ja waest innimest ni rõõmsaks ja ellawaks teggewa iggawesse ello lotussega täidab, misfuggune keel woib sedda ülleskräida, misfuggune südda woib sedda siin tunda, mis lõpmatta õnnistust ja au Summal siis usklikkudele maitsta annab, kui Temma neid omma iggawesse auriki wõtnud, kus keik waew ja õhkaminne kadunud ja keik filmapisarad nende filmist on pühhitud, (ja kus nemmad iggaweste sedda suurt õnnistust sawad tunda ja maitsta, mis film ei

olle näinud, ja kõrw ei olle kuulnud ja ühhegi süddamesse ei olle tousnud! (1 Kor. 2, 9.)

Keik need mõtted likusid mo süddames, kui minna Elisabeti pidin minnema matma. Sest nattoke aega pärrast sedda, kui ma Elisabeti, temma surma wodi peäl, käisin watamas, olli temma Jhesanda sees surnud, ja temma suggulasõed ollid omma kirriko õppetaja käest lubba sanud, et minna Elisabeti woiksin matta, nenda kui ma enne temma õe matfin.

Kui ma Elisabeti ja temma suggulaste sõwimisõe järrele nende jure sain tulnud, palluti mind siina tuppä astuda, kus Elisabeti wanna isä ja emma ja temma suggulasõed ja sõbrad temma furno kehha ümber seisid ja nutsid. Üks wagga naene, kes ka seäl wahhelt Elisabeti wannematte maia asjad olli toimetamas, se astus mo jure ja ütles mo wasto: Se pääw on ennam üks rõmo-pääw kui üks leinamisõe pääw ja keige ennamiste meie sõbrale Elisabetile. Kas teie sedda ussute, armas õppetaja?

Minna wastasin: keige se järrele arwata, mis ma ollen näinud ja kuulnud, ussun minna kindlaste, et õnnisteggia temma hinge ennese jure ülles taewa on wõtnud, ehk kül temma kehha weel siin meie jures on. Siin Ma peäl armastas temma Sedda, ja seäl ülleweel, õnnisteggia parremal käel, seäl maitseb temma pühhade õnnistust walgusse sees.

Pärrast sedda kaisendas Elisabeti emma nuttes ja ütles: Oh sa hallastaja Summal! oh olle

mulle wannale, wannadusfest ja raskest kurb-
dusfest raskeste mahha rõhnutud pattusele armo-
linne! Mis pean ma teggema? Elisabetit ep olle
ennam mitte siin Ma peäl, — minno tütar on
surnud! — Oh laps! sind ei woi ma mitte är-
raunustada! ehk ma siin sind kül mitte ennam
ei sa nähha. Oh mo Snnisteggia, olle mulle
waese pattusele armolinne!

Minna ütlesin nüüd temma wasto: „Armas
sõbroke, se palwe, need õhkamisõed saatwad teid
jällegi üksford kokko. Issand on ni mitme tuh-
hande palwed kuulnud ja on neid omma auriki
wõtnud. Temma on teie tüttart sinna winud,
kül ta teidki sinna aitab, sest kes ial Temma
jure tulleb, tedda ei tahha. Ta mitte wälja-
lukkada. (Joan. 6, 37.)

Wanna is sa ütles selle peäle: Wõttame agga
diete kindlaste Issanda peäle lota. Jehowa on
annud, — ja Jehowa on ärrawõtnud: Je-
howa nimmi olgo kidetud. (Job. 1, 21.)
Meie olleme jubba wannad ja meie tee iggawesse
maia pole hakkab ka jo pea otta joudma. Ta
tahtis weel ennam räkida, agga halledusse parrast
ei sanud ta mitte ennam sannagi suust wälja.

Se soldat kellest minna enne räkisin, andis
nüüd ühhe Piibli-Ramatõ minno kätte ja ütles
mo wasto: Armas õppetaja, meie pallume teid
Piiblist meile ühhe peatükki ette luggeda, enne kui
meie kirriko lähhame. Minna luggesin sebda nel-
jatteistkümmet peatükki Jobi ramatust ette, ja ma
piddasin selle järrel ühhe lühikesse jutlusse ja

tulletasin seäl jures ka Elisabeti surma nende mele,
kes seäl kous ollid.

Parrast sebda ütles se uklik Soldat: Minna
ollen kül üks waene soldat, ja ilmalikko warra ep
olle mul ühtegi, agga omma iggawesse õnnistusse
lotust ei tahha ma mitte, keige se wasto ärra-
wahhetada, mis ial mailm mulle woib anda.
Mis on rikkus ilma Jummalä armo tundmatta?
Tänno Jummalale! kui minna ühhest korterist teise
lähhän, leian minna Issandat iggas paikäs. Jah!
kidetud olgo Temma pühha nimmi! ka tänna on
Temma kess paikäs meie seas. Se on hea, et
meie siin olleme.

Nüüd olli aeg kätte joudnud, et meie Elisabeti
surno kehha kirriko aeda piddime saatma. Minna
watasin wimist korda temma surno kehha peäle,
ja temma pallest olli nähha, otsego olleks ta rõ-
moga ja naerotelledeks siit mailmast lahkunud.
Selle kohha wisi järrel, olli temma surno kehha
püsärgi sees lehtede- ja diedega ehitud. Need
died piddid kül jälle ärranärtsimä, agga nemmad
tulletasid mo mele sebda taewast paradisi, kelle
died ei ial ei närtsi, ja kus nüüd Elisabeti surre-
matta hing iggawesse rahho sees hingab.

Ma mõtlesin temma wimiste sannade peäle, et
„surnõ on ärraneeldud woimusse sisse,“ ja se
mõtte täitis mo süddant õnsa rõmoga. Wimaks
ütlesin minna ommas süddames: „Minno armas
õdde (Issanda sees!) Rahho olgo sinnoga
ja minnoga, senni kui meie ühhe parrema
ello sees jälle teine teist nähha same!“

Õnna Elisabeti surno kehha hakkati nüüd kirrifo pole saatma. Kohhe temma pufärgi tagga käisid temma wannemad süggawaste ligutud süddamega; nende järrel käisid temma süggulasfed, ja keigewimaks temma söbrad. Kui meie jo liggi sadda sammo maad saime eddasiläinud, hakkasid õnna Elisabeti söbrad äkkiste ühhe armsa laulo surmast ja ülestõusmisest laulma, mis minno süddamele wägga suurt rõmo teggi.

Meie läksime nüüd eßite kirrikule. Sutlusse aial wõtsid mitto neist surno saatjattest sedda Sanna, mis minna kulutasin, süddamelikko tähhelepännemisega wasto. Kui haua jure saime, lauldi sedda laulo, mis Elisabet isse enne surma ennefele mottusse lauluks olli wallitfenud.

Pärast sedda pannime omma süddamest armastud söbra surno kehha hauda, se kindla lotusfega, et Jssand sedda jälle wiimfel päwal auga wõttab üllesärratada. Seddasin, nast mailma on temma nüüd mahhajatnud, ja siin ello sees ei sa meie tedda ennam mitte nähha, agga wiimfel kohtopäwal same meie tedda Lunnastaja parremal käel nähha.

Armas luggeja, kes sinna ial olled, rikkas ehk waene, üttele, kas sul lotusi on wiimfel kohtopäwal Jssanda parremal käel seista? Kas sa olled pulma riega ehhitud, se on Kristusse digusfega ja Temma Waimo kasfoga? Kas sinna omma süddame ärrarikmist, omma patto hädda ja süüd tunned? Kas sinna waewatud ja koormatud süddamega, kas süddame

likko kahhetsemisse, ja ellawa usfoga Jesusse Kristusse omma ainsa Lunnastaja ja Onnisteggia jure kippud ja Temma täiusfest armu ja wägge wõttad tössifeks meleparramdamisfeks? — Kas sinna wõbra Jummalatte tenistust olled ärrasalganud, et sa üksipäinis ellawat Jummalat woiksid tenida? Kas sinna ellad Jumkala omma Onnisteggia sees? Kas sinna ellad Temma sees Temma läbbi ja Temmaga? Kas Kristus sinno melest on keige armsam ja keige kallim taewas ja Ma peäl? Kas sa tunned, et sa olled ärrakaddunud olnud ja olled nüüd jälle leitud, et sa surnud ollid ja nüüd olled jälle ellawaks sanud?

Oled sa ehk waene? sefinnane Elisabet olli ka üks waene tenia ja ühhe waese mehhe tütar, sellepolest olled sa siis temma sarnane; Agga kas sinna ka selle polest temma sarnane olled, kelle polest temma Kristusse sarnane olli?

Kas ellab ja wallitseb Jumkala Sanna ja Temma Waim so süddames? Kas sinna nüüd ennam mitte isseennefele ei ella, waid Temmale, kes sind risti surmani on armas, tanud? Kas sinna olled rikkas diges uskus? Kas on sul kindlat lotust iggawesse au kroni pärrida? Kas so südda himmustab taewalik, kud warrandussed kätte sada? — Kui sinnoga weel risuggune luggu mitte ey olle, — siis lpe Elisabeti elloluggu weel üksford tähhelepännemisfega läbbi ja pallu keigest süddamest Jssandast ennefele Elisabeti kallist usko. Kui sinna Onnisteggiat armastad, kes tedda on lunnastanud ja õnsaks teinud, siis olgo arm